

Marionetes de barri

Acte primer

S'alçà el teló mentre un violí invisible i contingut escenificava l'obertura. Un focus escopí una rodona de llum, paf, que concretà l'espai d'acció i donà forma a la cega expectativa que s'havia generat en el fugaç silenci previ, l'origen d'allò que s'havia d'esdevenir. A l'esquerra, aparegué un fanal de cartró, urbà, negre i altiu, féu unes pampallugues de cel-lofana taronja i s'apagà. A la dreta, sorgí una capsa de cartró amb un dibuix en perspectiva d'un banc, funcional i auster, color de fusta envernissada. La llum es difongué i atorgà una calidesa de migdia al decorat acolorit però eixut, de carrers estrets i atapeïts, esbossat a llapis de traç gruixut i aquarel·la, amb rètols d'impremta en tinta negra repartits equilibradament: Macba, Liceu, Paloma, Boqueria, Casal dels Infants i Hotel Sant Rafel.

Descendí lentament, penjat d'un trapezi, un balcó de barrots negres amb gàbia i ocell pintats a tèmpera, on hi havia un test desproporcionat d'un verd primavera. El violí s'alleujà i deixà anar un ritme pinçat de cadenera enriolada. Del balcó estant, un vellet pansit de cabells blancs, ulleres rodones, rebeca bruna i pantaló torrat, regava la planta amb rajos de confeti brandant una minúscula regadora blava afixada amb loctite a la seva mà de fusta. Somreia amb la boca oberta i la mirada perduda, i els geranis de paper xarol vermell creixien estirats per un fil transparent. Els confeti platejats queien sobre un ninot endormiscat al peu de la farola –barret espellifat, sabates foradades, roig de nas i galtes, ampolla en mà i plateret per recollir almoina– que es despertà tot d'una i bramulà un reguitzell d'ais i ois que atragueren altres personatges

com fou el cas d'una qualsevol amb bosseta de mà, vestit de lluentons i llavis exagerats de color fúcsia, que travessà l'escenari fent cloc-cloc amb uns talons de pam i mig fins a cobrir l'embriac amb un mantell florejat però esquinçat per tots costats deixant travessar els regalims brillants fins a les seves cares perfilades amb retolador permanent. En aquest moment, el violí retrocedí sàviament i oferí un espai sonor al sarau d'ais i ois del duo de l'esquerra i als subtils hehehés del iaio del balcó.

La veïna del segon segona tragué el cap pel porticó, i la llotja a on pertanyia la finestra avançà des del fons i s'establí al costat del balcó-trapezi, fet que inicià un intercanvi de bondies i bonestardes amb reverències incloses a l'estil clownesc i amb cloncs inclosos dels caps de fusta contra la barana de metall, al que prosseguí una conversa de no cal que regui que avui plourà, i de no s'amoïni senyora que el gerani no s'ofegarà, i de miri quin núvol s'acosta, i de ja va bé que refresqui una mica i que es netegi l'ambient, i de gira-li que tomba-li, mentre la dama de la llotja, del cul gros i la lírica papada, dels rulls amb reixeta, la bata de setí i les sabatilles amb pelussa, endrapava a tota màquina un tall desproporcionat de pastís de xocolata afixat amb loctite a la seva mà de fusta. Les molles de porexpan queien a borbolls sobre les llambordes carbonoses, foradades i pixades d'un terra hiperrealista aconseguit amb pintura a l'oli i sorra fina encolada. Les engrunes seduïren un ratolí verdós i llanut amb llengua de pam i mig que se les volia cruspí però que no podia perquè el perseguia un gatot negre boterut i gegantí de plastilina que féu estremir els presents, alçar-se l'embriac, que era ajagut, i desmaiar-se la bagassa, que era dempeus, amb un aaaaaai altament sonor i efectiu.

El desmai fou assistit diligentment per una treballadora social amb tres barrets i sis mans de fusta afixades amb loctite a sis maletins de primers auxilis: medecines, aliments, educació, consells, pisos i abraçades. Reanimà la marfanta en un plis-plas remugant repetidament rere unes ulleres vermelles de bibliotecària moderna això-així-això-aixà-jaestà, això-així-això-aixà-jaestà, això-així-això-aixà-jaestà, i se n'anà d'una revolada arrossegant darrera seu, afixats amb loctite al cinturó de la seva bata blanca, una mà de ninots inerts amb pancarta explicativa: una drogaddicta escarransida amb un bombo de pam i mig, un malalt de sida terminal amb butllofes a la cara, una expresidiària amb la sogra al coll, un refugiat polític amb una cama amputada, i altres figures foragitades d'un sol buf per una ventolera de bitllets blaus amb una e escrita amb un arc vertical i dos palets horitzontals provinents de l'àtic dúplex i que rebien martellades d'un lladregot amb una mitja al cap, un sarró cosit a l'esquena i un caçapapallones afixat amb loctite a la seva mà de fusta. Darrera seu, un policia amb tupè l'hi colpejava al sarró amb una porra de cartolina i feia clenc-clenc amb unes manilles, una pistola i unes claus de la garjola penjades al cinturó, tot de plàstic. La mundana ja eixorivida sobre la cadira els reconegué a tots i els hi féu tst-tst diverses vegades sense dissimular ni un pèl. I, per si algun dels bitllets li caigués a les mans, es posà a seguir-los, però ensopegà amb un fèlid de tres cossos que corria encegat darrera la pluja de diners: la primera gateta era petita i bruna, amb els ulls de ratlla i els pits plans, tota novella i nueta com un camp d'arròs tot verd, la segona lleoparda era altíssima, blanquíssima i rossíssima, amb la pell tatuada en codi ciríl·lic i un barret siberià, i la tercera pantera era morena, baixeta i rodona, amb unes mamelles de tres pams i el nas xato i murmurava suavesito-suavesito. Les tres seductores felines

estaven cosides pels braços amb fil de brodar vermell, com germanes de sang, i no paraven de picar l'ull universal a tort i a dret i corrien i corrien i fugien endavant. La barjaula primera se les mirà de dalt a baix movent exageradament el cap de fusta i les llanes a mode de cabells i quan anà a beneficiar-les amb el seu llenguatge verbal i corporal, punxegut i demolidor, hagué de callar perquè un grup de tres mares, amb la quitxalla cosida amb fil de brodar a les faldilles, entrà resant i saltironejant amb passes de formiga, bsbsbs, bsbsbs, bsbsbs. La donota del cabasset espetegà la llengua, txac, i desaparegué en direcció contrària al variat col·lectiu amb uns morros de pam i mig. La més alta portava un shari embolicat al cos i una barreta d'encens fumejant, la mitjana es tapava amb un hijab i desprenia un núvol olorós d'espècies i picants, la més baixeta arrossegava unes xanquetes de dit, lluïa una trena de tres pams més fosca que la nit i vaporitzava l'ambient amb un xif-xif de lleixiu afixat amb loctite a la seva mà de fusta. La quitxalla, de feltre retallat de diferents mides i colors, corria davant d'elles aspirant el batibull d'identitats amb els seus nassarrons de botó afixats amb loctite als seus caparrons de pilota de ping-pong. Els seus saltironets de formiga no arribaven per superar la barrera blanca i vermella feta amb dos pals de gelat que se'ls interposà de sobte en el camí, i llavors tornà a l'escena la reina de les tres corones i els sis maletins, amb el seu seguici de caricatures, carregada amb ponts i trampolins, fets d'escuradents, que disposava a banda i banda de la barrera remugant això-així-això-aixà-jaestà, això-així-això-aixà-jaestà, això-així-això-aixà-jaestà. Però els ponts i els trampolins d'escuradents i fins i tot la barrera feta de pals de gelat caigueren, esmicolats, per terra en un tres i no-res perquè aquella ventolera de diners que venia de l'àtic tornà a passar i ho esbandí tot portant darrera seu una corrua

d'esverats: el lladre que batia l'aire amb un caçapapallones, el policia que el colpejava a ell amb una porra de cartolina, les putetes que corrien com felines, l'altra meuca que els donava clatellades amb la bosseta, la veïna de l'àtic que cridava meeeeeeus, són meeeeeeus, la dama de la llotja que menjava xocolata amb una mà i estirava l'altra per si atrapava alguna papallona blava, el iaio coixejant però fent hehehés amb la boca oberta, i finalment el borratxo que ruixava amb vi d'aigua tenyida el terra hiperrealista pintat a l'oli i bramava ais i ois. S'afegiren a la bullidera, endutes pel vendaval, les mares amb canalla que saltironejaven amb passes de formiga accelerada i també l'especialista amb tres barrets i sis maletes i una cua com la d'un estel. Passaren i tornaren a passar, perseguint-se i deixant-se perseguir.

Amb els crits i les corredisses, el violí s'enervà i començà a vomitar nyigo-nyagos in crescendo; els llums s'encenien i s'apagaven i canviaven de color; el ratolí de llana verda amb llengua de pam i mig i el gatot negre boterut i gegantí de plastilina decidiren prosseguir en aquest moment la seva persecució interminable espantant a tothom i organitzant un desgavell digne de pel·lícula d'animació en tres de; els personatges cridaven i corrien i passaven i tornaven a passar, i, finalment, fugiren del tot; el decorat s'aigualí i un teló de paper pinotxo d'un color verd nauseabund amb les seves arrugues menudes imposà la seva presència mentre els llums i la música s'afluixaven fins a l'extinció.

Acte segon

S'alçà el teló i una rambla escrupolosament escombrada es dibuixà a l'horitzó amb línies a ròtring del zero coma nou sobre paper vegetal. Una lluna de paper maché penjada d'un fil de nylon il·luminava precàriament el decorat i el violí feia

tentimes, poruc i submís a la foscor. De sobte, un seguit de crec-crecs esquinçaren la quietud i aparegueren dotze marionetes, acompanyades de gat i ratolí, amb unes boles de paper arrugat sota el braç que disposaren en semicercle i empraren de coixí.

—No hi ha dret! —engegà n'Abdoulà, amb túnica i turbant—. Jo encara no he sortit. Ara vull ser el primer!

—I ara! Des de quan diem jo vull, jo vull, aquí... —va encarar-s'hi el senyor Pepitu apuntant-lo amb la regadora—. Hem d'atenir-nos al guió! Els fils manen! —Féu una pausa i prosseguí—: És clar que..., posats a fer..., jo voldria fer alguna cosa més que no pas regar i parlar del temps!

—Ben dit! Sí, senyor! Ara t'escolto, Pepitu! —esclatà la senyora Estefania amb la boca plena—. Sempre he sospitat que t'agradava la literatura noucentista tant com a mi —i li picà l'ull amagant la barbata rere la papada.

—He, he, he.

—Deixeu-vos de romanços, ara, vosaltres dos, i estigueu al cas del què planteja n'Abdoulà, que té raó... Tot i que..., posats a dir..., jo tampoc no he sortit, encara! —puntualitzà l'Horaci amb les seves rastes de corda de macramé, els texans foradats i una samarreta de solidaritat.

—I jo surto poquíssim, i no em queixo! —afegí l'Aurora, fent dringar les claus de l'àtic, l'iPad i el mòbil de darrera generació, tot de plàstic.

—Doncs si no estàs d'acord, queixa't, dona. Expressa't lliurement, estem en confiança —li proposà l'Eulàlia intentant obrir un dels seus múltiples maletins.

—Nosaltres no podem córrer lliurement, amb la canalla pel mig — respongueren a l'uníson les tres mares—, de seguida ens atrapa el lladre Txusco, que el segueix en José Luís amb l'uniforme, que el segueixen les...

—Coi! Doncs que pintin un coi de guarderia darrera la farola, no? — suggerí la Paulina repintant-se els llavis de fúcsia amb l'ajut d'un mirallet—, i..., posats a demanar..., també un coi de parc, no?

—Xíííí, un parc amb herba ben toveeeeta, que no x'hi pot dormir, en aquell banc! —matisà en Peporro senyalant amb l'ampolla l'espai on se situava la banqueta de cartró.

—I que en el parc hi pintin una glorieta! —agregaren les felines a cor.

—Volem un parc amb glorieta, herba i papallones! —s'entusiasmà en Txusco, el lladre, tot acarontant les llanes del ratolí verdós, ajagut als seus peus.

—Ei, ei, organitzem una manifa, tios? —plantejà l'Horaci amb els ulls fora de les òrbites.

—Un moment, un moment, i què hi posareu a la pancarta? —interrogà en José Luís aturant el guirigall.

—Ei, José Luís, que tu també hi has de participar, eh? —apuntà l'Eulàlia mirant-lo als ulls i decantant el cap, tota melindrosa.

—Què voleu que us digui... Si volem tenir èxit, hauríem de picar més amunt —tallà la noia de l'àtic tot acarontant el llom del gatot boterut, ajagut als seus peus—: hem de demanar, com a molt mínim, molt mínim, un llac.

—Amb peixos!

—Carpes!

—He, he, he...

—Gandules!

—I para-sols, no?

—I amb un violinista!

—Barquetes!

—Amb mariners...

—Gronxadors i sorral, eh?!

—I una paradeta de gelats de xocolaaaataaaa!

—I..., sense..., fils..., ni cosits! —balbucejà, gairebé plorant, un marrec de cap de pilota de ping-pong cosit amb fil de brodar a les faldilles de sa mare.

En aquest moment, un focus de llum blanca, paf, interrompé la conversa i ruixà el centre del semicercle amb serpentines de colors i, llavors, les dotze marionetes acompanyades de gat i ratolí, a ritme d'una simfonia de germanor subratllada per un violí còmplice i exuberant, aplegaren els seus seients de paper escrit i rebregat i sortiren de l'escenari en silenci, cadascuna per un costat.

Acte tercer

S'alçà el teló i esclatà un paisatge verd i lluminós, amb un estany simulat amb capes superposades d'esmalt d'ungles transparent. En lloc del fanal, una palmera altiva i distant i, en lloc de la banqueta, un parterre de floretes i papallones estacades amb filferro. Al mig, dotze gandules fetes amb retalls florejats, amb dotze marionetes ajaçades. Descendí lentament, penjat d'un trapezi, un arc de Sant Martí de cartó-pedra i purpurina amb un violinista assegut al capdamunt que tocava, lliurat en cos i ànima, una peça vivaldiana.

—Ah, quina meravella! —expressà espontàniament la noia de l'àtic, ajaguda a la seva gandula amb ulleres de sol de vidres de cel-lofana en to canyella i les mans darrera del clatell.

—Tu diràs! —acordà el senyor Pepitu. S'alçà de l'hamaca, regà les plantes del parterre petit de la dreta de l'escenari i desà la regadora blava de confeti, s'allunyà unes passes, es mirà les mans, i reféu el camí per recuperar la regadora i ruixar de nou les flors de paper de seda amb el confeti platejat — Tu diràs! Tot un plaer!

Tornà a la gandula i observà com, al seu costat, la senyora Estefania endrapava gelats de xocolata a dues mans tot llepant-se els bigotis i declamant nyaaaams i mmmms a tort i a dret.

—Fa calor, eh?

—Oi tant, oi tant, mmmm, nyaaaamm.

—Sembla que bufa de llevant.

—Mmmm, no s'equivoqui, Pepitu, que aquest és el xaloc! Nyaaamm.

—He, he, he...

Amb el hehehé del senyor Pepitu, la senyora Estefania erigí el cap i li somrigué i, en aquesta postura, obrí i tancà la boca diverses vegades a diferents ritmes i rigué a cor què vols amb amples hahahàs de soprano quan els passà per davant un petit mecanisme que mastegava incansable amb veu de nas joparlocatalà, joparlocatalà, joparlocatalà. Durant aquest tràfec, unes gotes del seu gelat, aconseguides amb parafina i colorant, caigueren, fent xof, sobre el terra hiperrealista de llambordes carbonoses i atragueren una rata llefiscosa feta de llanes verdes, que les volgué llepar però no pogué perquè un gatot negre boterut i gegantí de plastilina l'empaitava de prop, i no tingué més

remei que fugir comes ajudeu-me amenaçant els presents amb la seva lletjor i la seva fam empipadora.

—Coi! Coi! Altre cop aquest?! —s'esverà na Paulina, amb celles arrufades, veu gallinàcia i ulleres de sol en forma de cor i vidres de paper de cel-lofana rosa. I es desmaià amb un aaaaaai molt efectiu i caigué sobre el peu de l'embriac que bramà un altre aaaaaai, i també un uuuuuui, i no parà fins que hi anà la treballadora social, que duia tres pameles sobre el cap i sis vanos agafats, sense loctite, per les seves sis mans de fusta, per ajudar-lo a embolicar-se el peu amb un mantell florejat tot foradat.

La reanimaren sobre una gandula amb l'ajut dels vanos i picant-li les galtes, i ella respongué molt encesa i s'abalançà a cops de bosseta, que no havia deixat anar en cap moment, sobre el primer que passava que fou, casualment, el trio de gates maules que, esperitades, volien atrapar les papallones blaves amb una e a cada ala escrita amb un arc vertical i dues ratlletes horitzontals que provenien de la cartera de la noia de l'àtic, que havia tingut un atac de generositat descontrolat. La gallina emplomallada les seguí tot fent cloc-cloc amb els talons de pam i mig i afilant-se la llengua amb paraules malsonants a les que respongué el policia fent alto-alto!

Quan en Txusco el lladregot veié que la seva parella de ball fugia del seient dient alto-alto, es mobilitzà ell també i arreplegà el caçapapallones que havia prestat a la canalla de feltre de diferents mides i colors que jugava, tota enriolada, a empaitar insectes, papallones, rates i gatots muntant una festassa digne de pel·lícula d'animació en tres de, donant voltes i més voltes a la palmera altiva feta de collage de tetrabrics. En Txusco li allargà la porra de cartolina al policia i l'avançà, s'aturaren, comptaren fins a tres i engegaren la

carrera, l'avi feia hehehé i la rica eixelebrada de l'àtic ja cantava meeeuus, són meeeuus!, amb esgarips de gall ofegat.

Davant de l'espectacle, les marones dels ninons van aconseguir una agulla maldestre feta de filferro i, amb el fil que es desfilava del turbant de l'Abdoulà, deixant al descobert una calba de color de fusta, s'amarraren els petits a la falda i engegaren la seva dansa de saltironets de formiga, bsbsbs, bsbsbs, bsbsbs.

I així s'organitzà una processó de personatges que passaven i tornaven a passar fins que...

—Eeeeeeeeeiiii, però es pot saber què feeeeeeu? —udolà l'Horaci amb els braços estesos i els ulls desorbitats i amb les seves rastes de fil de macramé, els seus texans foradats i una samarreta de solidaritat que li cenyia la panxona farcida de cotó.

Amb aquesta pregunta ressonant per l'aire, el violí trencà la melodia vivaldiana amb un arpegi interrogatiu i es quedà una eternitat fent vibrar un altíssim si bemoll que esgarrapava els timpans. Totes les marionetes s'aturaren de cop amb les mans a les orelles fins que el violí callà, el decorat s'evaporà, i el mateix teló de paper de pinotxo d'un color verd nauseabund amb les seves arrugues menudes imposà la seva presència empipadora.

Acte final

S'alçà el teló i aparegué un paper vegetal amb una rambla escrupolosament escombrada dibuixada amb ròtring del zero coma nou, un ratolí pelat arraulit i tremolós en un racó i un gatot negre boterut i gegantí amb les urpes plenes de

llanes verdoses i marrons llepant-se els bigotis amb cara d'aquí no ha passat res.

Dotze marionetes amb somriures de pam i mig, perfilats amb retolador permanent sobre les seves cares de fusta, travessaren a tentines l'escenari i feren reverències i salutacions de comiat, primer, al gatot majestuós de plastilina envernissada a mode de pèl Ilustrós, després a la rateta afamada i pelada que jeia capcota en un racó i, per acabar, al públic assistent d'estaquirots pintats en oueres de cartró groc llimona.

A la fi, aparegueren una efa i una i escrites amb títex sobre una cartolina negra que penjava d'uns fils transparents, i s'acabà la funció.